

Integracja gospodarcza UE z Ukrainą: czego oczekiwać w przyszłości?

Małgorzata Jakubiak, CASE
Dmytro Boyarchuk, CASE Ukraine
Vitaliy Vavryschuk, CASE Ukraine

Senat RP

Warszawa, 29 maja 2007

Plan wystąpienia

- Ukraina – od 2004 r. bezpośredni sąsiad UE
- Plan działania między UE a Ukrainą
- Przyszła integracja gospodarza: czego i kiedy oczekiwać
- Zyski z “głębokiej” i “płytkiej” integracji
- Zastrzeżenia UE a nadzieje Ukrainy

Ukraina w większym stopniu sąsiadem po rozszerzeniu w 2004 r.

- Wspólna granica
- Stosunki z UE dla Ukrainy ważniejsze:
 - Z UE pochodzi około 50% ukraińskiego importu (jeżeli pominąć ropę); na rynki UE Ukraina kieruje 30% eksportu
 - Potrzeba znoszenia barier ograniczających wymianę dóbr, przepływy kapitałowe i ruch ludności
- “Pomarańczowa Rewolucja” z końca 2004 r. zwiększyła nadzieje na euroatlantycką integrację
- Ukraina nadal zajmuje dalekie miejsce jako partner handlowy UE. Ale w ostatnich latach wzrost gospodarczy był b. wysoki; ważna trasa energetyczna

Plan działania między UE a Ukrainą (1)

- Stworzony w końcu 2004 r. i podpisany na początku 2005 r.
- Element kształtowania wzajemnych stosunków w ramach Europejskiej Polityki Sąsiedztwa
- Ustala wzajemnie uzgodnione priorytety do zrealizowania w wielu różnych dziedzinach

Plan działania między UE a Ukrainą (2)

- Część gospodarcza planu działania między UE a Ukrainą:
 - Wstąpienie do WTO
 - Usunięcie ograniczeń w bilateralnej wymianie handlowej
 - Poprawa klimatu dla inwestycji na Ukrainie
 - “Zbliżenie” prawa ukraińskiego do europejskiego
- Plan jest monitorowany i oceniany
- Wyniki jego wprowadzania w życie mają wpływ na obecnie negocjowany nowy układ między UE a Ukrainą; podpisany pewnie w 2008 r.

Realizacja planu działania między UE a Ukrainą

- Liberalizacja wymiany handlowej i przepływów kapitałowych
- Postęp w dziedzinie reform strukturalnych na wewnętrznym rynku ukraińskim znacznie mniejszy

Przyszła integracja ekonomiczna: co i kiedy możliwe

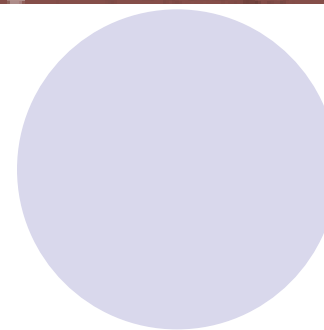
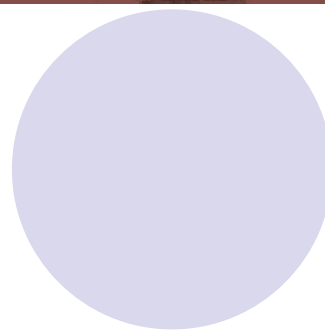
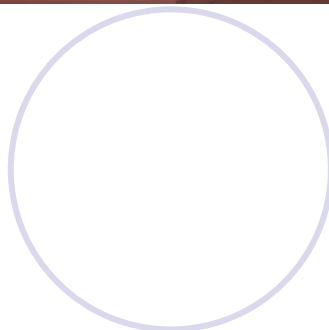
- Kiedy Ukraina stanie się członkiem WTO lub na krótko wcześniej (2007-2008) EU jest gotowa negocjować i rozpocząć wprowadzanie strefy wolnego handlu towarami przemysłowymi z Ukrainą
- Taka jest zwykle praktyka EU w ramach integracji handlowej
- Zakładając podpisanie układu/umowy w 2008 (wcześnie), zazwyczaj potrzeba jeszcze 10 lat okresu przejściowego, zanim wymiana towarów przemysłowych zostanie w pełni zliberalizowana

Strefa wolnego handlu (FTA) między UE a Ukrainą

- Typowa dla UE FTA (strefa wolnego handlu) nie likwiduje w pełni barier handlowych
 - Rynki rolnicze pozostają silnie chronione
 - Pozostają kontrole celne
 - Bariery poza taryfowe (szczególnie standardy techniczne UE) hamują wymianę dóbr
- Ale: nawet typowa dla EU FTA zazwyczaj zawiera cały zestaw zobowiązań daleko wykraczających poza likwidację ceł:
 - Związanych np. z dalszą liberalizacją przepływów kapitałowych, standardami, dialogiem politycznym
 - Realizacja tych zobowiązań często wymusza reformy.
- Co więcej, listę zobowiązań można wydłużać

Perspektywy głębokiej integracji:

FTA+

Zyski z “płytkiej” i “głębokiej” integracji handlowej

- Zliberalizowana wymiana handlowa towarami przemysłowymi (FTA) między UE a Ukrainą zapewne nie spowoduje wysokich zysków **BEZPOŚREDNICH**
- Procesy dostosowania się i zmian strukturalnych w gospodarce są często trudne i zajmują raczej dekady niż lata – ważne jest aby nie formułować zbyt wysokich oczekiwań dotyczących krótkiego okresu
- Wyższe zyski można zrealizować jedynie w przypadku głębszej integracji pomiędzy UE a Ukrainą → FTA+

FTA+

- W interesie zarówno UE jak i Ukrainy jest zwiększenie zakresu umowy handlowej
 - Gotowość UE do angażowania się w głębszą integrację jest wyższa niż 15 lat temu
 - Duże potencjalne korzyści mogą być zrealizowane wcześniej
 - Zmniejsza się w ten sposób możliwości lobbingu np. na rzecz poszczególnych sektorów gospodarki i nacisku innych grup interesów po obu stronach (stopniowa integracja wiąże się z pewną dystrybucją zysków i strat – nawet jeżeli są one tymczasowe)
- “Głębsza” umowa o wolnym handlu może być negocjowana już teraz (2007)

Zakres FTA+

- Wsparcie reform ukraińskiej służby celnej
- Harmonizacja i wzajemne rozpoznawanie standardów prowadzące do obniżania barier pozataryfowych
- Przyjmowanie unijnych standardów dotyczących żywności i produktów rolnictwa
- Usuwanie istniejących ograniczeń w przepływie kapitału krótkookresowego i dalsze otwieranie ukraińskiego rynku usług finansowych
- Wsparcie dla bardziej skutecznego stosowania polityki konkurencji na Ukrainie – konwergencja z praktykami UE
- Wspieranie wdrażania ładu korporacyjnego na Ukrainie

Efekty stworzenia FTA+ (pogłębionej strefy wolnego handlu):

- Szybszy rozwój przetwórstwa przemysłowego na Ukrainie
- Wzrost bilateralnej wymiany wewnątrzgałęziowej
- Ukraińskie przedsiębiorstwa włączane w europejskie sieci produkcyjne
- Wyzwania w innych sferach:
 - Migracja siły roboczej
 - Perspektywa członkostwa

Trudności związane ze stosunkami między UE a Ukrainą w dziedzinie regulowania migracji zarobkowych

- Strona ukraińska:
 - Brak doświadczenia w funkcjonowaniu stref swobodnego przemieszczania się siły roboczej z innymi krajami (również w ramach WNP)
 - Słabe instytucje rynku pracy i niska jakość kształcenia (przestrzeń dla pomocy ze strony UE)
 - Ukraina wciąż poza WTO (GATS „mode 4”)
 - Ukraina nie wypracowała dotąd przepisów dotyczących pracowników legalnie zatrudnionych za granicą (ubezpieczenia społeczne etc.)
- UE:
 - Zmagania z wypracowaniem praktycznych przepisów regulujących przepływ siły roboczej wewnątrz UE
 - Sceptycyzm pracowników i polityków
 - Różne pozycje poszczególnych krajów – wypracowanie wspólnych warunków może zająć dużo czasu
- Obie strony:
 - Praktycznie brak współpracy w tej dziedzinie (żaden ambitny zapis znalazł się ani w PCA – poprzedni układ długookresowy – ani w planie działania)

Wyzwania głębokiej integracji: perspektywa EU

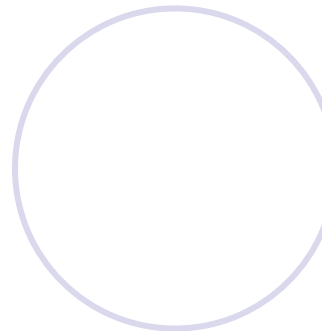
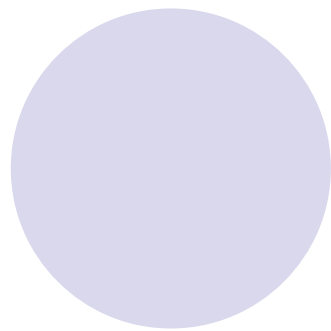
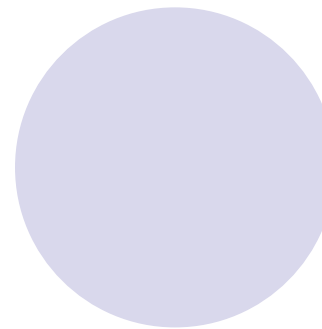
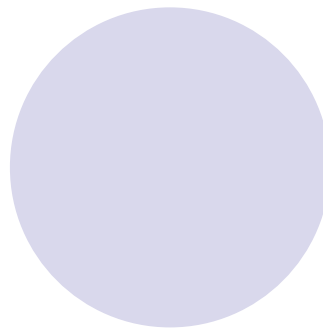
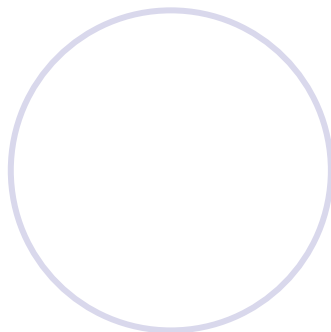
- Stosunki gospodarcze z Ukrainą wciąż mało intensywne:
 - W 2005 r. Ukraina zajmowała 32 miejsce pod względem źródeł importu (udział 0,7%) i 21 miejsce jako rynek eksportowy (udział 1,2%)
- Pomimo tego, Ukraina postrzegana jako „sąsiad nr. 1” przez populację UE25
 - 58% postrzega Ukrainę jako sąsiada (Rosję – 57%, Białoruś – 50%, Mołdowę i Maroko – 32%, Tunezję i Gruzję – 28%, Armenię – 26%) [Eurobarometer]
- Dialog polityczny – Ukraina oczekuje “perspektywy członkostwa” (nawet odległej); kraje UE mają podzielone zdania; większość nie chce takich deklaracji (przynajmniej nie teraz)
 - „Zmęczenie związane z rozszerzaniem”; wciąż duża grupa krajów posiada perspektywę członkostwa: Chorwacja, Turcja, Macedonia, Albania, Bośnia i Hercegowina, Czarnogóra, Serbia („potencjalny kandydat”)
- Wybrane aspekty współpracy ważne dla UE: tranzyt energii, szlaki transportowe, środowisko, sprawiedliwość i kwestie bezpieczeństwa

Kluczowe pytania

- W jaki sposób pomóc Ukrainie w przeprowadzaniu politycznych, gospodarczych i społecznych reform, które rozszerzyłyby strefę stabilności i dobrobytu na wschód?
- Jak motywować Ukrainę – biorąc pod uwagę
 - Polityczne trudności powstające przy próbach reformowania kraju
 - Ograniczoną wiedzę o UE (czym tak naprawdę UE jest)
 - Ograniczone wsparcie integracji z UE (jeżeli integracja wiąże się ze spodziewanymi kosztami)
- Czy Polityka Sąsiedztwa w tym pomoże?

www.case.com.pl